

MÚSICA

La gira de 'retorn' d'Antònia Font es tancarà al setembre al Temporada Alta de Girona

TECNOLOGIA

Alguns consells bàsics per aconseguir que el mòbil vagi més de pressa

EL

MAGAZÍN

Núm. 255

Divendres, 16 de desembre de 2022

RAMON SOLSONA

"Hi ha cruïlles que fan que a vegades la vida prengui camins insospitats"

ENTREVISTA

RAMON SOLSONA

“La vida de cada dia té càrrega literària si la dotes d’interès i d’humanitat”

Ramon Solsona (Barcelona, 1952) no és dels escriptors que s’apressen a treure novetats. Per això quan publica una novel·la, tothom n’està pendent. Ara ha sortit a la llum ‘Tems enrere’ (Ed. Proa), un relat que té la particularitat de recular en el temps i resseguir les vides dels seus protagonistes, en Tomàs i l’Elvira.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

La novel·la comença i acaba amb una paraula, en alemany: *helau!* Pels que no sabem l’idioma, què vol dir?

I dels que saben alemany, molts tampoc no la coneixen perquè és un crit de Carnaval. Tenen fama de seriosos, però hi ha llocs on tenen unes festes tremendes en aquesta època. La de Düsseldorf té un crit propi: *helau!*. El lector no sap de què va, quan comença. Dins de la novel·la té un significat narratiu, i a mesura que la novel·la va avançant s’entén.

Va avançant... o reculant, segons com.

Avançant i retrocedint en el temps!

Entre els grans temes de la literatura hi ha aquest, el pas del temps. D’això volia parlar Ramon Solsona?

Sí, des de la perspectiva d’una parella de llarga durada. Ell neix l’any 1945 i ella, l’any 1948. Si els vas seguint fins al 2015 (i encara un epíleg una mica més tard), pots contemplar el pas del temps de diferents maneres. Com es fan grans, com afecten a la societat els canvis d’època i de valors, els fets socials i històrics... i una cosa molt important: l’enigma del pas del temps en les persones. Vostè i jo no sabem què passarà demà, o què farem d’aquí a 10 o 15 anys si és que existim. Volia presentar a través dels protagonistes les cruïlles que fan que a vegades la vida prengui camins insospitats. Perquè hi ha circumstàncies que t’encarriren cap a la felicitat o que hi posen traves.

Nosaltres sí que sabem què els acaba passant, perquè ens els presenta ja en la maduresa. Però

el lector té ganes de conèixer com han arribat fins aquí.

Per subratllar l’enigma del pas del temps, justament, vaig voler invertir els papers. En una lectura convencional comencem una història i volem saber què passarà, que serà dels personatges, si resoldran els seus problemes. I aquí és al revés: anem sabent coses que, quan tirem enrere, els personatges no saben. Quan tenen cinquanta, trenta, vint anys... no coneixen el seu futur, i el lector sí! El que no sap és d’on venen, quin camí han seguit fins a arribar allà. Narrativament, he incentivat que el lector pugui sentir l’interès de conèixer-ho.

Potser perquè des del principi ja ens els fem nostres i els estimem una mica...

És que no són convencionals, però sí que són normals. Tenen un perfil personal, familiar, de situació socioeconòmica i geogràfica concreta... i a la vegada no són arquetips. És el que m’interessa: són com vostè i com jo, però han hagut de pensar i lluitar per superar el seu origen. Com n’hi ha tants a la vida. No els passen coses extraordinàries, no hi ha fets de sang ni lluites familiars, i sí lluites pel dia a dia.

També pot ser interessant en una novel·la, el dia a dia?

També té càrrega literària si saps administrar-lo i dotar-lo d’interès i humanitat. També hi ha cosa de l’ofici aquí, eh? El llibre està dividit en sis capítols que van alternant la perspectiva: Tomàs i Elvira, Tomàs i Elvira... Tots comencen amb un peu de diàleg i una cruïlla vital que suscita interès. Cada un dels capítols està tractat d’una manera gairebé independent, perquè el lector ha de saber com es resol la cruïlla, cap on va i què

marcarà els personatges.

Ens pot presentar els protagonistes, fins allà on sigui possible? Amb qui conviuran els lectors de *Temps enrere*? Comencem per en Tomàs.

En Tomàs és més gran. Fill d'una vídua, portera d'una escala de veïns de Barcelona... i viu al semisoterrani, que això ja marca molt. Una dona soferta, que és pobra. El seu fill, en Tomàs, és una llumenera, bon jan i bon estudiant, que a base de beques arriba a fer una carrera brillant com a geòleg. En una universitat alemanya, Bochum. Té un germanet amb síndrome de Down, i això provoca un desajust familiar i social. En aquell moment és un estigma.

I l'Elvira?

Filla única d'una gent del Priorat que tenen vinyes i olivers. Però no donen per viure, com a tanta gent li passava: durant el segle XX, era la comarca més pobra de Catalunya fins que va canviar amb la revolució del vi. La gent en marxava, com els pares de l'Elvira, que durant un temps se'n van a Alemanya. Ella ni tan sols estudia el Batxillerat, ho fa pel seu compte. A Alemanya es troba en Tomàs.

Hi ha tot un capítol sobre la migració, i s'hi veu el dilema: prendre-s'ho com una parèntesi vital i viure en una bombolla o procurar d'integrar-se.

Hi ha qui hi va a Alemanya pensant que hi estarà un parell d'anys a fer guardiola. I que per aquest temps no li cal aprendre aquell idioma infernal. Fa fred, un fred inhumà. I no els agrada el menjar... Però ella fa el pas, el clic. L'Elvira pensa que si no aprèn l'idioma sempre estarà a baix de tot de l'escala social. Ho farà, i es convertirà en traductora.

Ens sorprèn una mica, saber que també hi havia catalans en la gran migració ibèrica dels 60 i 70 cap al miracle alemany...

El gruix eren andalusos, extremenys, gallecs, i també italians del sud. Però just al fer la novel·la han anat sortint testimonis. Els tres destins eren Alemanya, Suïssa i França, bàsicament. Com que he tractat a les meves novel·les el fet dels immigrants que venien a Catalunya, també volia explicar els catalans que van marxar. I alguns s'hi van quedar. Un cop migrat, el català és com qualsevol altre: es troba amb unes condicions d'habitatge, de sou, idioma o solitud que són les mateixes a tot arreu.

En Tomàs i l'Elvira es coneixeran a Alemanya... i el pas del temps (sempre, el pas del temps) els portarà de retorn a les arrels d'ella. Al Priorat, terra de vinyes. Que també són un símbol d'això mateix, no?

La família d'ella té unes vinyes velles. Molts les van arrancar perquè eren poc rendibles. Però a partir dels anys 90 hi ha un canvi total en la manera de conrear, de fer el vi, de vendre'l fins i tot. Un canvi tan radical, buscant l'excel·lència que transmet la terra, que les vinyes velles passen a ser les més ben valorades. De cop i volta, són un tresor. M'agradava aquest canvi, perquè narrativament dona molt de si: el padrí veu que el comencen a festejar, que li ofereixen l'oro i el moro per les vinyes... i la neta, la filla de l'Elvira i en Tomàs, és la que diu que s'arrangamanga i s'hi posa.

Hi ha una imatge bonica: a un nen, el més petit de la família, li planten una vinya, que es vagi emparrant a tocar de la casa. Continuïtat. Es vincularà a les arrels.

És real, m'ho han explicat. En aquests comarques es viu molt el cicle de la vinya. Té unes palpitations pràcticament humanes. La gent que ha fet els petits cellers hi té un amor i una passió que no són paraules, és un fet. M'he documentat, i n'hi ha hagut dos que m'han explicat això de plantar la vinya per als nens. Se'ls vincula a la terra d'una manera ben natural: aquests ceps són teus, els cuides... Un d'ells em va dir que a 6 anys, el seu nen li demanava que el despertés per anar a veremar. Quina connexió més íntima!

La societat canvia, la vinya roman.

Hi ha una metodologia antiga, amb les portadores carregades als carros i entaxonades de raïm per anar a la cooperativa. Ara ja no, seria un pecat mortal! S'agafa el raïm gairebé amb guants. Es va moder-

“En una lectura convencional comencem una història i volem saber què passarà. Aquí és al revés: tirem enrere. Els personatges no saben el seu futur, i el lector sí”

nitzar, i ara es fa un pas enrere: plantar les vinyes separades com abans, llaurar amb matxo, adobar amb fems, respectar les varietats de la zona...

No tots els records són agradables. Aquí quan grates una mica, trobes la Guerra Civil.

I al Priorat, amb una vivència molt intensa. L'esclat revolucionari, amb persecucions de gent de dretes i capellans, fugides, requisos i afusellaments. Després la guerra, amb el front allà mateix, des del Priorat sentien els bombardejos. La retirada i, per si fos poc, la repressió franquista. Hi ha la llosa de silenci de tota una generació emmordassada per la Falange, la Guàrdia Civil. És a dir, la por. Fins que ve una generació o dues posteriors que comencen a gratar, i surten represaliats dels quals ni se'n parlava ni ells en sabien res. Cada vegada tinc més coneixement de gent que ha descobert branques de la família amb víctimes del franquisme, que destapa les lloses del silenci.

Ha fet una recreació de la quotidianitat de cada època en la vida dels dos protagonistes. Ens sentim als 60, als 70... d'una manera gens forçada.

La voluntat era aquesta. Podia haver fet que cada capítol tingués blancs, és a dir, separacions per fer salts de temps. Cada un agafa 10 o 12 anys. Però es tractava de fer veure que de mica en mica passa el temps, que els avenços tecnològics vagin lliscant de manera natural, sense fer apartats dins la narració.

Com es construeix una novel·la de 700 pàgines, que doni aquest resultat de fluïdesa? Tenia al cap les vides d'en Tomàs i l'Elvira quan s'hi va posar?

Hi he estat tres anys, per escriure. Però vol dir tres anys assegut, mentre que tenia notes i reflexions de feia molts més temps. Els protagonistes, els seus pares i els seus fills... quan em poso a escriure és perquè ja ho tinc tot clar. Si no, no puc. Sé el començament i el final, i el que passarà.

Hi ha escriptors que diuen que els personatges

els van portant, que tenen vida pròpia.

Seria incapaç. A vegades m'han dit “es nota que aquesta novel·la vostè no sabia com acabar-la”. Una pocsoltada, perquè ho sé perfectament.

A *Temps enrere* no només és això. És el ritme narratiu. En un relat de fets íntims, més que no pas espectaculars.

Perquè cada capítol té el seu mecanisme, crea la seva pròpia dinàmica. El ritme era fonamental, que fos sostingut des del principi al final. Hi passen moltes coses, hi ha subhistòries. En una novel·la de 700 pàgines, no pot ser que les coses no avancin ni es moguin. A cada un dels tres mons que hi surten (el Priorat, Barcelona i Alemanya) hi ha un petit rusc de personatges menors que donen color i frescor.

M'ha vingut al cap uns d'aquests. A la casa de Barcelona on neix en Tomàs hi ha els Fernando Poo. Tenen el nom d'un lloc geogràfic, una illa.

I tampoc m'ho invento, eh? Per posar noms als personatges trigo molt, molt. És una *malaltia* que tinc. Faig esquemes, llistes... aquest sí i aquest no. S'han de recordar, els noms, perquè si es diuen Joan i Maria no els recordarà. Jo sabia d'una família d'un forn que s'apuntaven els deutes però no sabien com es deien els clients. I els hi posaven malnoms. I n'hi havia uns que havien tingut una empresa en aquesta colònia espanyola: eren *els Fernando Poo*.

Tan minuciosos com en tot, en la llengua. De sempre. Parlar al Priorat l'ha obligat a immergir-se en un català que no és la seva variant?

A les novel·les, ja sap que incorpore el català col·loquial, procurant d'afinar molt. I si parlo d'un lloc que té una variant pròpia, els personatges han de parlar en aquesta. Els de *Temps enrere* parlen en *prioratí*. Per sort podia disposar d'una tesi doctoral que em va ajudar molt, d'Emili Llamas. I quan vas allà, l'orella funciona molt. I veus que la garxatxa és *granatxa*. A més, a la novel·la hi ha referències en diversos idiomes: alemany, francès...

Darrere de les famoses 700 pàgines hi ha una feina per construir un món que funcioni amb la precisió d'un rellotge.

Sí. Però no penso que faci una cosa excepcional. Hi ha tantes feines, com la d'escriptor, que requereixen temps, intensitat, exactitud! M'hi miro, això sí. Però em preocupa que llisqui, que mai no hi hagi una exhibició que m'he documentat, per exemple, sobre les noves màquines i l'ús de l'acer inoxidable en la manera de fer el vi. Només dius que les tines són d'acer inoxidable, i prou.

Tornant als personatges. Els veiem en la maduresa, en un cert equilibri. Han après a conviure amb els daltabaixos. Entenem què és viure quan ens fem grans?

La vida és aquí caic i aquí m'aixeco. S'improvisa. Però ells han après, com a mínim, a estimar-se. Una parella de llarga durada, si s'esgarrapen cada dia, no aguanten. Es pot llegir *Temps enrere* com una novel·la d'amor, si es vol. Però amor no és el mateix que *enamorament*! Una amiga meva em va dir que és una patologia (riu). Les persones es poden enamorar a qualsevol edat, amb el mateix daltabaix emocional o psicològic, i fins i tot físic si vostè vol. Però aquesta foguerada irracional té un límit. Després, què ve? Doncs l'amor adult, per exemple. El d'una parella que té una bona convivència, que s'entenen... però que per voluntat de l'autor es troben amb dificultats, i algunes semblen insuperables. Com es mesuren? Pel sacrifici i la renúncia. El perfil d'ell havia de tenir un tocs de sensibilitat que potser no són freqüents entre els homes, algú que sap entendre l'altre.

Perquè ell ha tingut també mancances...

És fill de vídua, un cas que no era estrany. El seu pare era miner, al Berguedà, i la mare va tallar amb el poble quan ell va morir. No li consta que tingui cap altra família. En Tomàs genera un arbre genealògic, però més amunt no hi té res. Hi ha gent, més de la que es pensa, els seus ascendents dels quals eren nobles! La gent té una mena de necessitat de posar-se en una filera genealògica.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

De l'ibuprofèn a la sobremedicació

Sembla que l'estratègia del partit socialista és la de transitar per un fil sobre l'abisme a l'hora de tractar el tema de les il·legalitats comeses per l'anomenat *procés* a partir de l'estiu de 2017. Bona part dels fets o bé estan jutjats i condemnats perquè el codi penal ho establí, o bé estan pendents de ser avaluats perquè alguns dirigents van decidir marxar a l'estranger. Els fets van ser greus i els efectes de ruptura de la societat catalana tardaran generacions a superar-se. Trenquen unilateralment les lleis vigents que constitueixen l'estat de dret i són la base del sistema democràtic, resulten punibles a tot arreu. Als *trumpistes* assaltant de 2020 al Capitoli se'ls jutja ara justament pel delictes de sedició. No veig a ningú, excepte els encausats, que s'estripi les vestimentes per això i més aviat s'aplaudeix. A Espanya, després que el Partit Popular i Mariano Rajoy practiquessin l'actitud contemplativa i merament repressiva sense intentar res en el terreny polític per evitar la crisi que el repte independentista generava, la pujada al govern del partit socialista ençà de 2019 ha comportat prendre un paper més actiu. S'ha intentat retornar a la política el que hi podia ser retornat, tot impulsant mesures de gràcia en forma d'indults per treure a la gent de la presó i posar les bases d'un diàleg que havia de desinflamar la situació. *Estratègia de l'ibuprofèn*, se'n ha dit. El cost polític és gran en una política espanyola en la qual el relat predominant és d'una dreta més aviat assilvestrada. El PSOE aconseguia amb això una certa pacificació, un tornar a començar merament polític a Catalunya i, alhora, una majoria més o menys estable per

aprovar lleis i pressupostos. També, de retop, un trencament al si de l'independentisme que, lògicament, el debilitava.

La segona part de l'operació, d'oportunitat i efectes més dubtosos, està essent la modificació del codi penal sota demanda i exigència d'Esquerra. Que la tipificació de la sedició a Espanya era obsoleta perquè és de fa 200 anys, resulta bastant evident, com que encaixar en aquest tipus delictiu les condemnes de l'1 d'octubre era una mica forçat. Però també resulta insòlit i de mal justificar, tant jurídica-

La sensació general és que es dilueix el càstig a la corrupció, un mal en la salut democràtica espanyola

ment com políticament, que el canvi es faci a la carta i a petició dels condemnats. El més lògic, hauria estat fer-ho en un altre moment i forma. El relat de la dreta en surt reforçat i, també sembla lògic, que una part significativa de la societat espanyola no digereixi bé aquesta acció governamental. El que ja ho ha desbordat tot és que seguidament es modifiqui la legislació sobre malversació tot disminuint les penes aplicades als delictes que no comporten apropiació i benefici personal dels diners mal utilitzats i sostrets de l'erari públic. La sensació general és que es dilueix el càstig a la corrupció, un mal important en la salut democràtica espanyola, i que es fa per tal que les sentències siguin compatibles amb el retorn a

l'activitat política immediata dels líders polítics d'ERC condemnats i, ves a saber, si també beneficiar algun polític andalús al qual li tocava entrar a presó per malversació.

Més enllà de la reacció irada de la caverna política i mediàtica espanyola, hi ha dubtes més que raonables per posar en qüestió la pràctica de remenar legislacions i el codi penal sota demanda d'encausats i per resoldre problemes polítics profunds. No hi ha un bon sentit del temps i de l'oportunitat, però també es llença un missatge molt estrany a la societat quan es trastoquen les lleis *ad hoc* i de manera improvisada. Es podria justificar en nom d'uns efectes polítics molt positius, els quals dubtosament es donaran. Tot això no respon a un pacte seriós amb l'independentisme, ni tampoc amb Esquerra. Aquest partit no es comporta amb cap mena de prudència, la qual li exigiria una certa contenció verbal i evitar anar posant sobre la taula noves demandes per satisfer. Pedro Sánchez, expert a moure's en situacions políticament agòniques, va dir fa uns dies que "estava arriscant molt" amb el tema de Catalunya. I és cert, arrisca que la política progressista i d'esquerres tardi molt a tornar a ser possible una vegada perdi les eleccions per justament aquest tema. Haurà aportat, però, alguna cosa a solucionar el "conflicte català" que li permeti passar a la història? Probablement, no. Amb la dreta al poder, l'independentisme es tornarà a reunificar i a radicalitzar. Tornarà a la casella de sortida de 2017. Entremig, tant de bo m'equivoqui, només hi haurà hagut un excés de medicació que no haurà servit de res.

Ares Escrivà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Al límit

Amb l'estrès nostre de cada dia i el disc dur atapeït a aquestes alçades de l'any, confesso que pretenia cedir aquest espai d'opinió –o almenys una part– a la intel·ligència artificial. No per enganyar-los, no pas, mai se m'acudiria signar un escrit que no fos meu. Simplement, per experimentar i guanyar temps. Les xarxes en van plenes arran de l'obertura pública de l'anomenat ChatGPT. És, per entendre'ns, un programa que simula mantenir una conversa contestant preguntes i consultes de manera prou digna. Representa que el sistema s'ha empassat tanta informació que, partint dels eixos que li proporcionem, construeix explicacions i textos coherents basats en l'immens volum de documentació que gestiona. Un altre somni que aconsegueix la tecnologia. Malauradament, la resposta ha estat que es troba al màxim de la seva capacitat. Una mica com jo. M'insta,

això sí, a deixar el correu electrònic i avisar quan tingui un racó per dedicar-me. Està clar que m'ha sortit malament la jugada i toca escriure, com cada setmana, esprenent aquest pobre cervellet. Així és com l'invent exposa un dels seus topants: el límit finit insalvable que tan sols les persones estirem sense saber ni

L'emoció d'un cor que batega difícilment podrà ser imitada amb zeros i uns, xips o algoritmes

com. Perquè mentre depengui de mi, si no hi ha motius de força major, l'article compromès sortirà. Millor o pitjor però arribarà. Procuraré amanir-lo amb una cullerada de criteri i un pessic de sen-

sibilitat i d'això tampoc en gasten gaire les màquines, de moment. Segurament, hauríem d'aprofitar molt més aquestes aptituds per continuar demostrant-nos superiors i necessaris. L'emoció d'un cor que batega difícilment podrà ser imitada amb zeros i uns o xips o algoritmes, per sofisticats que siguin. El somriure, la mà a l'espatlla, el crit quan convé i el to baix si cal consol han de triomfar sobre les dades fredes immutables. Des de la revolució industrial fins als telèfons d'última generació, l'ésser humà ha temut per conservar el seu estatus. I, si bé és cert que en alguns casos els aparells ens han relegat, també és veritat que ens han facilitat la vida. Les computadores són aliades si en fem un ús assenyat i n'esperem només el que poden donar-nos. Ja ho veuen, a mi la intel·ligència artificial m'ha deixat penjada. Vostès no li farien això a una amiga, oi?

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Miquel Moreno Gayoso

Armes contra la intolerància

Amb aquesta obra, la col·lecció Bernat Metge Universal arriba al seu sisè volum. Ho fa des de l'escriptura de l'enciclopedista François-Marie Arouet, dit Voltaire (1694-1778), prologada i traduïda magistralment al català per Joan-Lluís Lluís –escriptor i assagista– qui també ens n'ofereix una introducció a cadascun dels 26 contes i novel·les breus que conté; en destaquem les clàssiques: *Càndid o l'optimisme* (1759), *Zahir o el destí* (1747) i *Mèmnon o el seny humà* (1749).

Al pròleg, Joan-Lluís Lluís inclou un compendi cronològic dels fets biogràfics més rellevants de Voltaire, dels quals podem inferir la seva apassionada i trepidant existència. Intenta explicar-nos les diverses hipòtesis de la tria del pseudònim Voltaire; presenta les seves conviccions i argumenta sobre les causes de l'èxit vigent dels contes i novel·les.

Paradoxalment, contes i novel·les, obres que Voltaire titllava de divertiments són les que han perviscut entre els lectors actuals. Els èxits teatrals i la poesia èpica (*La Henriade*), de qui fou el més gran escriptor en llengua francesa, han perdut la vigència que tingueren en vida seva. Voltaire inicià l'escriptura dels contes amb 53 anys. Foren creats per ser llegits en veu alta en reunions socials, com a diatribes contra la intolerància

i l'estúpidesa humanes. Literàriament, els situava a la part més baixa dels gèneres literaris, per sobre només de les rondalles d'expressió oral.

És pròpia del geni que fou la capacitat creativa que Voltaire manifesta en l'ús de recursos estilístics diversos, en descripcions d'espais i personatges, en diàlegs socràtics, en dades hiperbòliques de xifres, en estructures narratives de viatges i geografies inversemblants, en al·legories... Expressions d'una fecunda creativitat gegantina d'on brollen: l'acritud, el sarcasme i la mordacitat.

Contes i novel·les són l'abonat terreny on Voltai-

re anirà proclamant amb vehemència els principis de la seva filosofia i divulgant amb passió les seves anàlisis sobre qüestions socials del seu temps. Malgrat el seu deisme o teisme –creu en un Déu creador–, ataca les tres religions monoteistes; sobretot la catòlica pel seu irrefutable dogmatisme, la hipocresia de les institucions, la corrupció secular, la persistent barbàrie dels mètodes inquisitorials, l'acumulació de riqueses terrenals...

Fou progressista en alguns aspectes i conservador en d'altres. La lectura de *Contes filosòfics* és aliment per l'intel·lecte i un gaudi per compartir.

CONTES FILOSÒFICS

Autor: Voltaire

Pròleg, introduccions i traducció:

Joan-Lluís Lluís

Editorial: La Casa dels Clàssics

Lloc i any d'edició: Berga, Barcelona, octubre de 2022

Nombre de pàgines: 784

NOVETATS EDITORIALS

'El diable es va aturar a Orà'

J.D. Bezsonoff / Empúries

Joan-Daniel Bezsonoff és, al costat de Joan-Lluís Lluís, una de les veus més interessants que ha donat la Catalunya Nord a la nostra literatura. Hi ha tot un univers per descobrir en la seva literatura, però una bona manera d'entrar-hi per a qui no el conegui pot ser aquest relat policíac ambientat a la ciutat algeriana d'Orà a mitjan segle XX, quan era encara francesa.

'L'aigua del llac no és mai dolça'

Giulia Caminito / L'Altra Ed.

Dues dones. La Gaia, la filla, i l'Antonia, la mare. De Roma i de classe obrera, al límit de la pobresa i cuidant un pare malalt. La ciutat les acaba expulsant i van a viure a un poble al costat de llac Bracciano, que no té res d'idíl·lic. La Gaia creixerà en aquest lloc hostil, i s'enfrontarà a una vida que no li dona cap perspectiva. I aprendrà a sobreviure. Una novel·la avallada per premis a Itàlia.

'Terry Pratchett'

Rob Wilkins
Mai Més Llibres

Va tenir milions de lectors arreu del món amb la seva saga *Discmon*, però l'escriptor britànic Terry Pratchett va morir el 2015 a causa d'una variant agressiva de l'Alzheimer. Havia deixat notes per a una autobiografia que el seu ajudant Rob Wilkins ha utilitzat i completat. Un llibre que ajuda a entendre qui era i com va deixar una feina segura i ben pagada per llençar-se a l'aventura d'escriure.

'Gambada a gambada'

Miquel Pucurull
Columna

Molta gent l'ha conegut a través de les xarxes socials, el segueix i l'admira. Miquel Pucurull, el maratonista veterà, l'home que als seus 84 anys surt encara cada dia a córrer i que fa proselitisme de l'activitat física com a manera de viure. El subtítol d'aquest llibre que acaba de publicar (*L'alegria de córrer*) diu molt del seu esperit de positivitat i de la seva mirada a l'atletisme des de la base.

'Fina'

Albert Guiu
Ed. Forment

Fina és el nom de la mare del poeta flixanco Albert Guiu. I és també el títol d'aquest recull que sorgeix de la dura experiència de veure com l'Alzheimer devora la seva ment. El fil que uneix mare i fill, que mai no es trenca. Al contrari, que es fa més fort en un moment com aquest i que potser només es pot expressar en poesia. Una forma d'acostar-se a la interessant obra d'aquest autor.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

255

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

Irene Solà Sàez

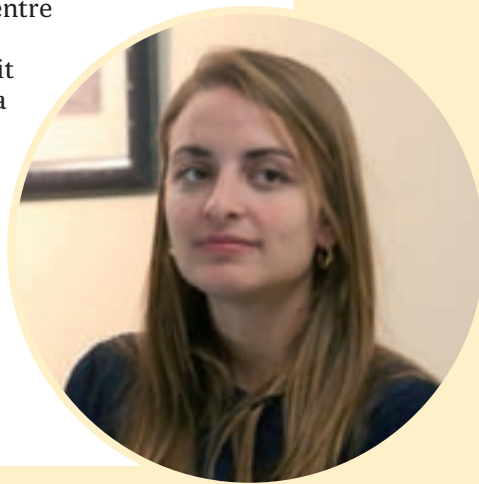
Continuant amb els articles de persones emblemàtiques d'Osona vinculades a la llengua o a la literatura, avui parlarem d'Irene Solà, poetessa, narradora i artista nascuda a Malla el 1990.

Llicenciada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona, ha estat premiada en diversos certàmens. El 2012 va guanyar el Premi Amadeu Oller per a poetes inèdits amb l'obra *Bèstia*, que recentment s'ha traduït a l'anglès. L'any 2017 va aconseguir el premi Documenta de narrativa per a menors de 35 anys amb *Els dics*.

Dos anys més tard, el 2019, va guanyar el Premi Anagrama de Novel·la en català amb el fenomen literari *Canto jo i la muntanya balla*, que ha enlluernat lectors i crítics, ha inspirat una adaptació teatral i una obra simfònica, i de la qual s'han venut més de 46.000 exemplars en català, i 12.000 en castellà. En paraules de la mateixa autora, "crec que a la gent a qui li agrada jugar el fet que *Canto jo i la muntanya balla* no sigui una novel·la clàssica l'atrapa".

Després d'haver viscut a Londres i a Islàndia qui sap si a la recerca de la universalitat, Solà ha estat capaç de triomfar amb històries ambientades al poble on va néixer. Els seus poemes i narracions han estat traduïts a l'alemany, l'anglès, el francès, l'hongarès, el gallec, el portuguès, el neerlandès, el lituà, el danès, el castellà, l'italià, el grec i l'èuscar..., entre altres llengües.

Solà, que va conèixer l'èxit en el context singular d'una pandèmia, és al capdavant d'una nova fornada de narradores joves que s'ha plantat amb força, els darrers anys, al panorama editorial del país. Les crítiques l'elogien tant per la llengua com pel registre poètic que usa en les seves obres.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Psicopatia a la gespa

Sovint, encara que només sigui com a exercici d'autoflagel·lació, m'agrada recuperar les imatges esportives que van marcar la infància i joventut de tota una generació, ni que fos en negatiu. El tap il·legal de Vrankovic a Montero que va impedir que el Barça guanyés molts anys abans la seva primera Copa d'Europa

de bàsquet; l'entrada salvatge de Goikoetxea a Maradona que no li va costar ni una trista targeta groga a l'un i, en canvi, mesos de convalescència a l'altre; el gol anul·lat incorrectament a Messi que hauria pogut valdre la Lliga al Barça del Tata Martino a l'última jornada davant de l'Atlètic de Madrid... I sí, ja sé que direu que he tingut una adolescència potser una mica longeva, però més o menys ja és això.

Pocs mesos abans de la lesió de Maradona durant la seva primera temporada al Camp Nou, França i Alemanya es van enfrontar a les semifinals del Mundial 82. En un partit jugat al Sánchez Pizjuan de Sevilla, i quan ja semblava que la fase prèvia entre Argentina, Itàlia i Brasil no deixaria cap més escletxa per a l'excel·lència, l'enfrontament francogermànic va suposar una torna que va tenir gols, emoció i sobretot una de les escenes més violentes que s'ha vist mai sobre un camp de futbol professional de primer nivell, havent-hi la pilota en joc. Set minuts després d'haver entrat al camp en substitució de Genghini, Patrick Battiston va desmarcar-se de la defensa ale-

manya i va encarar al porter Harald Schumacher. En realitat no va quedar-se sol davant d'un porter convencional, sinó d'un animal embogit que va envestir-lo, impeding no només que marqués un gol previsible, sinó trencant-li dues dents i danyant-li algunes vèrtebres. Battiston va restar estirat i

inert damunt de la gespa, encenent totes les alarmes en l'equip tècnic francès. Mentrestant Schumacher, emparat per un àrbitre que no va assenyalar ni falta, va mantenir-se aliè a l'escena, mastegant xiclet i demostrant una poca empatia molt propera a la psicopatia.

Els companys d'equip van demanar-li que es disculpés al vestidor rival un cop acabat un partit que havia finalitzat 3 a 3 i on els alemanys van passar a la final gràcies a la tanda de penals. Harald va negar-s'hi. Fins i tot la seva mare va recriminar-li per telèfon una acció que li va valdre apel·latius com "la bèstia de Sevilla". La revista *Panenko* explicava fa uns mesos que en una enquesta d'un diari francès per escollir el personatge més impopular de la història, van triar-lo en primer lloc, per davant del mateix Adolf Hitler. I aquella França que encara no feia ràbia, liderada per un Platini que tot just era un brillant futbolista, va caure eliminada en espera de ser venjada tres dies més tard per l'Itàlia de Paolo Rossi al camp i Sandro Pertini a la llotja.

Dijous 8 de juliol de 1982.
Entrada criminal de Harald Schumacher a Battiston a la semifinal del Mundial 82

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

THE JAYHAWKS 'Tomorrow the Green Grass'

American, 1995

The Jayhawks és un grup fundat a mitjans dels anys vuitanta per dos excel·lents cantants, guitarristes i compositors, Mark Olson i Gary Louris, que barrejava el country, el folk i el rock, una mica com si fossin els Byrds ressuscitats. La similitud es nota sobretot en les harmonies vocals. *Tomorrow the Green Grass*, publicat el 1995, és el seu quart disc i possiblement el millor. Com a novetats dels tres anteriors, és la presència de la nova teclista i també cantant Karen Grotberg, i l'afegit de violins i violoncels en diversos temes que els donava una sonoritat més completa, però les harmonies d'Olson i Louris continuaven sent el gran secret de la banda. Les tres cançons que obren el disc són imparables: "Blue", "I'll Run Away" i "Miss Williams' Guitar", aquesta última una carta d'amor d'Olson a

qui seria la seva dona, la també cantant Victoria Williams. Després, l'excel·lència baixa una mica, és clar, però es torna a recuperar cap al final, amb "Bad Time" i "See Him on the Street". En conjunt, el disc és una joia, però poques setmanes després de publicar-se, Mark Olson va abandonar el grup i van quedar una mica coixos. Tot i així, han continuat gravant discos, amb Gary Louris com a únic líder. El 2017, per cert, Ray Davis els va anar a buscar perquè l'acompanyessin en el seu gran disc *Americana*. Sabia el que es feia.

NOTES

El 'retorn' d'Antònia Font es tancarà al setembre a Girona

El retorn d'Antònia Font ja té data de punt final. La gira dels mallorquins, un dels grups de pop en català més rellevants de la història, culminarà el 30 de setembre de 2023 al Palau de Fires de Girona en el marc del festival Temporada Alta. Amb aquesta actuació, la formació tancarà la presentació del seu darrer disc, *Un minut estroboscòpic* (Primavera Labels, 2022), amb què aquest 2022 han col·leccionat lloances i trofeus, com els quatre guardons als Premis Enderrock de la Música Balear. El concert de Girona és el segon que la banda mallorquina anuncia per al 2023, després que fa uns dies fes públic la seva actuació al festival Cruïlla a Barcelona. El passat mes d'octubre Antònia Font ja va avançar que tenia previst oferir sis concerts al llarg de 2023, tot i que de moment n'ha desvelat només dos. Més enllà d'aquestes actuacions, és una incògnita quin serà el futur de la banda a partir del 2024. El retorn dels

mallorquins es va començar a forjar el 17 de maig de 2021 quan a Barcelona va aparèixer una lona enorme del Primavera Sound on es podia llegir el títol de la seva cançó més cèlebre, "Alegria". Després del seu primer concert de retorn al festival barceloní, la banda també ha actuat enguany a València, Inca o al Palau Sant Jordi, entre d'altres. I des d'aquesta setmana, l'últim bolo ja té data: 30 de setembre de 2023.

EL TEST Marc Comas

Primer instrument que vas tocar? La flauta a EGB, tot i que mai vaig aconseguir que en sortís cap so que es pugui considerar música. **Primer grup o formació del qual vas formar part.** Per sort aquesta és una experiència sonora que ningú ha hagut de patir. **Primer disc que et vas comprar?** El primer de Stray Cats. **Quants discos tens?** Un miler de vinils, uns 300 CD i encara que sembli material arqueològic un centenar de K7 i una vintena de minidiscs. **Salva'n tres.** *London Calling*, dels Clash; el *White Album*, dels Beatles, i *Maria*, d'Adrià Puntí. **Un concert (com a públic) per recordar.** Jorge Drexler a la Mostra d'Arts Vives del Castell de Montesquiu el 2001.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

LAIA LLACH 'Sol d'hivern'

A l'estiu prendre el sol fa mandra. A l'hivern, però, deixar-se estimar al pic del migdia per una bona ullada de sol solet és un plaer que pot arribar a ser màxim si es fa amb *Sol d'hivern* de fons, el primer àlbum de la jove vallesana Laia Llach. El disc, de només nou cançons, beu a parts iguals de folk xirucaire –benentès– i pop, amb unes lletres inspirades en records d'infantesa o en la crisi mediambiental i humanitària. El cognom de la Laia fa respecte, però furgant en l'arbre genealògic podem assegurar que no té res a veure amb el déu Lluís Llach.

LA SIMFÒNICA DE COBLA I CORDA DE CATALUNYA 'Himnes del cor'

La Simfònica de Cobla i Corda de Catalunya és un ambiciós projecte que té els seus orígens el 2008 amb un *casament* entre La Principal de la Bisbal i l'Orquestra de Cambra de l'Empordà. El 2012 la formació es va reinventar i des de llavors gairebé cada any estrena projecte i disc. L'últim és *Himnes del cor*, amb una selecció temàtica de *medleys* de cançons que apel·len a les emocions. Aquesta vegada, a més, la Simfònica actua acompanyada de la Polifònica de Puig-reig, i les interpretacions vocals com a solistes de Beth, Manu Guix, La Pau i Joan Garrido.

CORRANDES SÓN CORRANDES 'La meitat en són mentida'

El primer disc de Corrandes Són Corrandes (*Lligadetes amb un fil*, 2017) estava centrat en la cançó tradicional de text improvisat, i el segon (*Si voleu cantar corrandes*, 2018) s'orientava més al ball. I ara arriba el tercer, que reuneix els dos aspectes amb 10 cançons on als integrants actuals del grup –Anaïs Falcó, Christian Simelio, Jaume Casalí, Marc Torent, Anna González i Pep Coca– s'hi han afegit a les gravacions el duo Ballaveu, Pascale Respaud, Naroa Martínez, Carles Sans, Massinissa Ait-ahmed, Xabier Bera-saluze, *Leturia*, Oriol Cases i Carlit Falcó.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Els amics visibles

La majoria de les persones som col·laboradores de causes extraordinàries; una campanya d'ajuda per catàstrofes naturals, una aportació econòmica per a investigacions científiques, un donatiu a col·lectius desfavorits. I no obstant això, cada cop s'ajuda menys una persona desconeguda que passava per allà, per exemple quan està fent autoestop. Com si volguéssim fer invisible allò que no ens agrada o que ens fa por que s'encomani, com si tinguéssim temor d'embolicar-nos en alguna cosa que pot demanar massa d'un mateix.

A la natura passa alguna cosa semblant amb les presències d'animals i plantes que no ens inte-

ressen o simplement perquè punxen les deixem de banda o les intentem eliminar. La raó fàcil, el perill, per tant, fugir o matar, però quan ens criden l'atenció també pot ser una percepció d'un possible futur esdeveniment. Hi ha plantes que ens diuen com esperen que sigui la pròxima temporada segons la seva florida, hi ha animals que ens acompanyen a fer un canvi, com les rates. Sempre des del punt de l'observador que observa, perquè només estan de pas com els pensaments que ens lliguen a la percepció.

L'altre dia ens vam trobar un escurçó sota una brancada quan netejàvem un espai per fer-hi un

jardí. La primera reacció i la lògica era matar-lo pel possible perill que comportava. Però els vaig convèncer que només estava allà per avisar-nos d'alguna cosa que potser passaria. I curiosament va passar, quan un individu va aparèixer i ens volia fer passar una mala estona. Com que tots estàvem avisats per l'escurçó, el vam convidar a marxar sense entrar en conflicte i ningú va prendre mal. Casualitat o causalitat?

La relació causa i efecte d'estar amb els ulls ben oberts és alertar-nos de possibles perills i connectar-nos a la vida amb harmonia. I si no fixem-nos que per Nadal la tradició diu que a la porta de casa hi ha d'haver penjat un ram de plantes verdes florides. Com deia Thich Nhat Hanh, "el somriure afirma la nostra determinació de viure en pau i alegria". Penjar un ram de vesc, galzeran i boix grèvol en temps de fred no és res més que dir-nos que hi ha la predisposició a somriure en aquella llar. Curiosament, la causalitat del vesc és créixer gràcies a plantar-se en arbres de fulla caduca, això fa que passi desapercbut durant la major part de l'any, fins que l'arbre queda despulat de fulles. Al descobert és una font d'aliment per als ocells. Així per a moltes cultures ha esdevingut un símbol de vida.

La presència d'éssers elementals, la simbologia en actes assenyalats i els encontres casuals segurament no són més que supersticions, creences infundades o màgia comercial. Però també ens volen ensenyar que cada dia tenim l'oportunitat de trobar-nos un amic visible per cultivar l'alegria interior. Encara que la seva presència no vagi dirigida cap a un mateix, el simple fet de ser presents ens connecta a la consciència universal. Recorda a donar allò que vols rebre, ofereix un somriure per rebre una alegria.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 16-12-2022 al 22-12-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Una amistat de més edat que tu pot ajudar-te en un assumpte econòmic o laboral. És possible que un viatge s'hagi anul·lat. Pots fer una escapada curta, per compensar.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Voldries formar-te per tenir més opcions laborals. En el transcurs d'un viatge pots conèixer una persona interessant. Si tens parella, sorgeixen diferències que cal aclarir.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si una persona t'atrau, no et precipitis ja que podries idealitzar-la en excés. Al sector laboral pots obtenir la confiança d'una persona veterana, que aposta per tu.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Estàs posant molta energia en un projecte o en el teu dia a dia laboral i això t'està esgotant. Posa límits. Et conviden a una festa o esdeveniment on t'ho passaràs bé.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Si fa temps que no lligues, en aquests dies poden sorgir algunes opcions interessants. Hi ha algunes obligacions relacionades amb els fills que ja no pots postergar més.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

És moment d'innovar. Els vells patrons ja no funcionen i sents que cal apostar per gent i activitats noves. Inverteixes en tecnologia, com ara un mòbil nou o un ordinador.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Pots estar tenint algun problema amb un veí pesat. Calma i denuncia, si cal. Entren noves persones a la teva vida, sobretot d'origen estranger o que parlen altres llengües.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Algunes persones poden fer-te sentir insegur. Tingues fe en el teu potencial. Aquests dies cremaràs una mica la targeta de crèdit, però també gaudiràs de moments especials.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Júpiter a Àries per Casa V ofereix oportunitats en el sector sentimental. Sembla que per fi podràs quedar amb una amistat amb la qual tens moltes ganes de parlar.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Darrerament estàs força intuïtiu i no t'equivoques gaire amb les persones. Aprofita aquest poder. Pot sorgir la possibilitat de canviar d'habitatge per un de més gran.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Urà retrògrad en contacte amb Mercuri inclina a trobades amb persones del passat. Practiques la meditació i cerques la bona connexió amb el que és més important per tu.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

S'acaba l'any i potser has patit algunes decepcions. Cerca temps per dedicar-te a les activitats que t'agraden. Aprofita la teva gran sensibilitat per acostar-te a l'art.

TECNOLOGIA

Tecnonews / AMIC

Consells perquè el mòbil vagi més de pressa

Els telèfons mòbils s'han convertit amb el pas del temps en el nostre acompanyant inseparable. Es tracta d'un dispositiu que utilitzem per a absolutament tot: comunicar-nos amb els nostres familiars i amics, fer compres en línia, consultar el temps i una infinitat de funcionalitats diferents.

Per desgràcia, no importa com de potent sigui el xip o la quantitat de memòria disponible. Hi ha un punt en el qual tots els dispositius mòbils senten la tensió de l'ús continuat i intensiu. És llavors quan aquests comencen a patir problemes i acaben per tornar-se més lents de l'habitual o simplement no responen.

Per això, ESET, companyia experta en ciberseguretat, exposa una sèrie de consells per fer que el teu telèfon mòbil vagi més de pressa, tant si el seu sistema operatiu és Android com si és iOS.

Com fer que el teu mòbil Android vagi més de pressa:

■ 1. Revisa l'ús de les teves aplicacions

Abans de realitzar qualsevol reinici o restabliment de fàbrica, dona un cop d'ull a les aplicacions que tens instal·lades. Realment les necessites totes? La idea és senzilla: com més aplicacions i dades tinguis emmagatzemats en el teu dispositiu, més lent serà.

També pots netejar la teva memòria RAM anant a l'aplicació "Paràmetres": selecciona "Bateria i cura del dispositiu", tria "Memòria" i "Netejar ara" per buidar l'espai extra, amb l'objectiu d'obtenir una millor resposta.

D'altra banda, també pots establir una llista d'"aplicacions en repòs" en la mateixa opció "Bateria i cura del dispositiu". Per a això, fes clic a "Bateria" i "Límits d'ús en segon pla". D'aquesta manera, impedim que les aplicacions en repòs funcionin en segon pla.

Finalment, si hi ha una aplicació que no utilitzes sovint, però vols mantenir-la, pots desactivar-la. D'aquesta manera, no s'executarà en segon pla ni rebrà actualitzacions. Alguns dispositius Android venen amb "aplicacions d'estoc". Es tracta d'aplicacions preinstal·lades pel fabricant del dispositiu o pel teu operador que no necessites necessàriament. Desgraciadament, algunes d'elles no es poden desinstal·lar o desactivar.

■ 2. Comprova les actualitzacions de les apps

Les apps necessiten ser actualitzades per gaudir de noves funcions i millores. Per a això, obre Google Play, toca la teva foto a la cantonada superior dreta, selecciona "Gestionar aplicacions i dispositiu" i tria "Actualitzar tot".

■ 3. Comprova les actualitzacions del sistema

Igual que les aplicacions, el sistema operatiu Android requereix actualitzacions periòdiques per mantenir el teu telèfon fluid i amb els últims paràmetres i pegats de seguretat. En el menú "Paràmetres", ves a "Actualització de programari" i "Des-

carregar i instal·lar". També pots optar per fer-ho automàticament quan el telèfon estigui connectat a una xarxa Wi-Fi.

■ 4. Neteja la memòria cau i les dades de navegació

L'historial de navegació, les contrasenyes desades, les *cookies* i les dades són emmagatzemades de manera digital. Neteja-ho per alliberar memòria i millorar el rendiment del sistema. Si utilitzes Chrome, Edge o un altre navegador, ves a "Paràmetres", selecciona l'aplicació del teu navegador i toca "Emmagatzematge". En la part inferior, fes clic a "Esborrar *cache*". En el mateix menú, també pots triar "Gestionar l'emmagatzematge" per eliminar altres dades de navegació.

■ 5. Reinicia o fes un 'reset' al teu telèfon

A vegades, reiniciar és suficient: n'hi ha prou d'apagar el dispositiu i tornar a encendre'l. Si funciona, pots programar reinicis periòdics per evitar el *lag*. Però si encara no funciona, existeix una última solució: el restabliment de fàbrica. Això, tanmateix, esborrarà totes les teves aplicacions i dades, així que assegura't de tenir una còpia de seguretat preparada si vols recuperar els paràmetres i continguts anteriors.

Una vegada que hagi acabat de fer la còpia de seguretat, ves al menú "Paràmetres", selecciona "Gestió general" i fes clic a "Restablir de fàbrica". Aquesta pot ser l'eina més eficaç quan el teu dispo-

sitiu té problemes per mantenir les funcions bàsiques, com obrir aplicacions senzilles del sistema, com el telèfon o els missatges de text.

Com fer que el teu iPhone vagi més de pressa. Si disposes d'un iPhone, ESET aconsella el següent:

■ 1. Revisa l'ús de les teves aplicacions

Igual que amb els mòbils Android, intenta mantenir el teu telèfon lliure d'aplicacions que no necessites. Això millorarà el rendiment d'aquest, perquè hi haurà menys emmagatzematge utilitzat i menys activitat en segon pla. Per eliminar una aplicació, només has de mantenir premuda la icona, seleccionar "Eliminar aplicació" i prémer després "Eliminar aplicació".

També pots optar per descarregar una aplicació anant a "Paràmetres", triar "General" i seleccionar "Emmagatzematge de l'iPhone". Ara observa a través de la llista d'aplicacions i marca les que realment no fas servir, selecciona-les una per una i clica "Descarregar aplicació". Això és útil quan no vols eliminar una aplicació i desfer-te de totes les dades relacionades amb ella. Aquesta opció et permet eliminar l'aplicació mantenint les seves dades per a quan la tornis a descarregar.

■ 2. Neteja arxius grans

Si uses molt el teu iPhone, és possible que perdís el compte de quant emmagatzematge ocupen amb el temps tots els documents, vídeos i imatges que acumules. Apple facilita l'eliminació dels arxius més grans que consumeixen molt espai i rendiment. Ves a "Paràmetres", "General" i "Emmagatzematge de l'iPhone".

A més, comprova quan espai està utilitzant la teva música i els teus *podcasts* descarregats. Per evitar aquest desapropiament d'espai, limita les descàrregues automàtiques a l'essencial que vulguis escoltar quan no estiguis connectat a una xarxa Wi-Fi.

■ 3. Esborra la memòria cau i les dades de navegació

Si fas servir Safari, ves a l'aplicació "Paràmetres" i busca "Safari". Allí, desplaça't cap avall i tria "Esborrar historial i dades de llocs web" per eliminar tot l'historial, la memòria cau (*cache*) i les *cookies*.

■ 4. Actualitza iOS

Apple llança constantment noves actualitzacions per als seus dispositius amb la finalitat de millorar la funcionalitat i solucionar errors i problemes de seguretat. Ves a "Paràmetres", "General" i selecciona "Actualització de programari". Pots "Descarregar i instal·lar" l'última versió disponible o triar que es faci automàticament durant la nit.

■ 5. Fes un 'reset' o reinicia el teu iPhone

Igual que amb Android, el temps i l'ús alenteixen el teu iPhone. Apagar-lo i encendre'l de tant en tant buidarà la teva memòria RAM i aconseguirà una capacitat de processament extra per a una usabilitat més fluida.

Si no funciona i el teu iPhone continua anant molt lent, fes un *reset*. Recorda que en fer el *reset* s'esborraran tots els teus paràmetres i continguts, així que cal tenir una còpia de seguretat actualitzada en el teu iCloud si vols restaurar la teva informació quan facis la inicialització del teu dispositiu.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler Ordeig

'Hasta los huesos'

De Luca Guadagnino

Ja fa temps que *Call Me by Your Name* (2017) va petar-ho mundialment i va fer córrer el nom de Luca Guadagnino, encara més el de Timoteé Chalamet, i encara un altre que ja no val la pena anomenar. Una pel·lícula sobre la passió i l'amor homosexual, prohibitiu en els ulls de la seva època (parlem dels 80 en el si d'una societat altament religiosa). Amb *Hasta los huesos*, la disrupció moral la trobem en el canibalisme. Que en aquest cas és també catalitzador i al·legoria d'amor.

No és una mala analogia la pràctica antropòfaga amb el desig humà; el llenguatge té les seves particularitats, i si parlem d'amor o desig (no entraré en el debat de què és què) podem fer servir jocs de paraules com menjar-nos sencers, menjar-nos amb la mirada, tenir ganys d'algú... o, en cas de desamor, atipar-se d'algú. Materialitzar-ho, té efectes pertorbadors, però també en té l'amor... És potser per això que el film funciona tan bé. Mentiria, però, si digués que amor i canibalisme conviuen dins una mateixa àrea de significat. Tot i que al principi pot semblar-ho, l'amor s'acaba presentant com a redemptor d'una pràctica immoral. Cosa que no es descobreix a través dels discursos dogmàtics i amenaçadors dels predicadors per la ràdio, sinó en veure el dolor en l'altra persona. Una pràctica, doncs, immoral però hereditària. Perquè sí, tornant a l'analogia, sembla que aprenem a estimar

com ens han ensenyat els nostres pares.

I els paisatges americans, els llargs viatges en cotxe, els bars de carretera per esmorzar, els telèfons públics, els anys 80... Amb els plans senzills, costumistes gairebé, d'en Guadagnino, la llibertat que s'hi respira sembla un element natural més dins l'ambient. I, de forma antitètica, la tensió es desplega en escenes concretes, i com les relacions que no compten amb el mateix compromís, es barreja la incomoditat, la decepció i la incertesa de la reacció davant el rebuig amb el perill mortal, i literal en aquest cas, a ser devorat per algú amb necessitat d'amor.

S'entreu també un apropament al veganisme, ja que potser menjar animals –que com diu el personatge de Chalamet, també tenen un llenguatge i sentiments– és igual d'immoral que menjar persones; això només es revela, però, en una sola escena, una petita reflexió exculpària de caníbal.

Per últim, les actuacions es troben a l'altura, tant la menys coneguda, Taylor Russell, com els més consagrats: Chalamet, Rylance, Stuhlbarg... Aconseguit que no sembli una desfilada de cares conegudes interpretant-se d'ells mateixos. De totes maneres, Chalamet està destinat, sigui per la seva gràcilitat o pels papers que porta fent des de sempre, a ser un *Soy boy* perpetu, i no em sembla malament.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Helena Cánovas revisa la història de 'Laura a la ciutat dels sants'

'Laura'. L'Atlàntida de Vic. Dissabte, 17 de desembre, 18h.

La compositora tonenca Helena Cánovas estrena una recreació de *Laura a la ciutat dels sants*, la novel·la de Miquel Llor, per a veu i música electrònica. El muntatge fa una relectura del text de Llor, però també revisita el personatge de Laura i de l'espai que és Vic, en una obra que busca dins les possibilitats de la veu i es mou entre la cançó i l'atmosfera, entre l'organicitat del cos i la virtualitat de l'electrònica.

Els Catarres tornen a Granollers

'Diamants'. Els Catarres. Sala Nau B1, Granollers. Dissabte, 17 de desembre, 22.00h.

Els Catarres tornen a Granollers per presentar el seu nou disc, *Diamants*, amb cançons que passen del pop al folk per submergir-se també en el punk rock de reminiscències nord-americanes o en el dub.

CINECLUB

'La noia i l'aranya'

Suïssa, 2021. Dir.: Ramon Zürcher, Silvan Zürcher. VO en alemany amb subtítols en català. La Lisa marxa del seu pis compartit amb la Mara i en Markus. És la fi d'una era. A mesura que es mouen les caixes, es pinten les parets, es munten els armaris... els abismes comencen a obrir-se. La Lisa se'n va, ella espera amb ànsies el canvi. La Mara es queda, a ella se li desencadena una muntanya russa d'emocions. A partir d'una premissa i un punt de partida gairebé nuls, la pel·lícula va creixent a mesura que passen els minuts. Sense un context clar i amb una exploració dels temes amb una tendència natural cap a l'experimentació, alterna moments captivadors amb d'altres que provoquen distància entre els seus personatges i amb l'espectador. Els seus realitzadors organitzen una autèntica coreografia que neix d'un caos aparent i que compta amb una narració marcada per un humor absurd, personatges excèntrics i una certa malenconia.

CINECLUB VIC
20 de desembre de 2022
20h
Espai ETC
Sessió Filmoxarxa

CICLE GAUDÍ

'La voluntaria'

Espanya, 2022. Dir.: Nely Reguera. Drama social. Cansada de la seva vida de jubilada, i de comparar-se amb les seves amigues que són àvies, Marisa (Carmen Machi) decideix viatjar a un camp de refugiats grec on, a parer seu, necessiten gent exactament com ella. En arribar-hi, descobreix una realitat que no s'hauria pogut imaginar i que la porta a explorar els límits entre l'amor i la necessitat de sentir-se útil. La pel·lícula ens planteja més preguntes que respostes sobre els dilemes morals amb què conviu la societat actual.

TEATRE AUDITORI POLIVALENT
16 de desembre de 2022
20.30h - Bigues i Riells del Fai

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Habilitat del vers d'adequar-se a la tessitura / 2. Radiada per via electoral. Enterri les víctimes com en Poe, d'esquena a la paret / 3. Cap de llista. Alguna cosa té aquest pati que ningú hi vol anar. Un valencià al cotxe / 4. Cau en mala posició. Signe que representa el 6 o un jugador de bàsquet a can Semon / 5. Abandó del corredor de fons al Pirineu. La fadrina hi va cantant i l'Antònia hi canta davant / 6. Un per mil. Confiscació per ordre de comissaria. Para taula / 7. A la rifa és un qualsevol. Esculpits com angelets / 8. Tan i tan baixa que no dona la cara. L'Elisenda amb faldilla curta?: faci-la fora de la competició / 9. Modifiquin la solució. Escassa cilindrada / 10. La filla disfressa de jugador d'escacs. I aquest li fa costat, perquè s'hi enganxi / 11. Capdevila. Instal·lo el cinèfil. Es llança a la sopa de tant sec / 12. Mos dissimulat, car som estranys. Rotació completa durant el salt / 13. Llamina amb aspecte de llumins. Pal de baralla donat a la prostitució.

VERTICALS: 1. Imaginària sirena en una tina regalimant mel per la sina. Delerós d'alterar el való / 2. Toc final de Patum. És cosa de l'ajuntament, com un altre qualsevol. Empresa inexpandible / 3. Unitat de mesura del calze. Difama amb ganes de fer mal / 4. Visat sense limitacions. És clavat al document nacional. Entrant en matèria / 5. Explorador de les interioritats de l'home. Assajada lloança de l'Eulogi / 6. La gota que vessa del got. Torní a entrar a la casa, però per sota. Indicis de minusvalia / 7. Impuls que empeny a trobar en

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

Freud sensual. En Pau Riba també els cantava, però torrat / 8. Velles jornades de març. Tot de canalla que no ha vngut al món / 9. Pel·lícula americana per veure a casa. Contribueix a la saturació ornamental / 10. Centre al Park. Llei de Moisès relativa a la pavimentació. Centre al porc, que val més / 11. Categoria que dona la biologia sempre que siguis viu. Ficant aigua a la piscina com cal, o sigui començant per baix / 12. Versos com aquests, / comptats amb els dits, / segons com de llargs.

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: molt difícil

								4
5					6		7	
				2	8	3	5	
	3							6
6			2	3	4			
		8					7	
	2		6				8	9
		9	7					
	5	4	9		2			6

Dificultat: mitjana

	5		9		4	6	1	
			2					4
6	4		3			2		
				9	1		3	8
						9		1
				3	5	4		6
4	3			7	9			
							4	7
	7	2	5			3		

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Arbre
- Caganer
- Estel
- Llums
- Nadala
- Pessebre
- Reis
- Regal
- Tió
- Vesc

QUADRE NUMÈRIC

6	-		+		4
+		-		-	
	+	5	+		16
-		+		+	
	-		-		-15
11		6		6	

SOPA DE LLETRES

C	S	W	R	S	E	C	O	L	W
L	I	I	M	E	S	M	I	E	D
Y	E	U	E	E	N	R	T	T	Q
M	L	E	V	R	I	A	R	S	D
L	O	E	R	B	R	A	G	E	P
A	N	A	D	A	I	A	A	A	N
E	R	B	E	S	S	E	P	A	C
R	E	G	A	L	J	B	L	W	J
W	P	U	P	G	C	N	E	V	N
J	H	D	A	Z	V	R	O	C	B

SOLUCIONS

	6	6		11	
-15	6	-	8	-	2
	+	+	+	-	
16	4	+	5	+	7
	-	-	-	+	
	1	+	3	-	6

J	H	D	A	Z	V	R	O	C	B
W	P	U	P	G	C	N	E	V	N
L	O	E	R	B	R	A	G	E	P
M	L	E	V	R	I	A	R	S	D
Y	E	U	E	E	N	R	T	T	Q
L	I	I	M	E	S	M	I	E	D
C	S	W	R	S	E	C	O	L	W

1	8	2	3	5	7	6	9	4
5	4	3	1	9	6	2	7	8
9	7	6	4	2	8	3	5	1
2	3	5	8	7	9	4	1	6
6	1	7	2	3	4	9	8	5
4	9	8	5	6	1	7	2	3
7	2	1	6	4	5	8	3	9
8	6	9	7	1	3	5	4	2
3	5	4	9	8	2	1	6	7

2	5	7	9	8	4	6	1	3
9	1	3	2	5	6	8	7	4
6	4	8	3	1	7	2	9	5
3	8	4	7	6	2	9	5	1
7	9	1	8	3	5	4	2	6
4	3	5	6	7	9	1	8	2
8	6	9	1	2	3	5	4	7
6	9	3	8	4	8	3	6	9
1	7	2	5	4	8	3	6	9

1	M	S	I	C	A	L	I	T	A	T	
2	E	M	E	S	A	I	D	E	R	A	P
3	L	P	A	T	I	B	U	L	L	E	X
4	U	C	A	L	I	F	I	L	I	O	N
5	S	O	L	I	T	U	D	F	O	N	T
6	I	M	D	E	C	O	M	I	S	A	
7	N	U	M	E	R	O	A	L	A	T	S
8	A	N	A	N	E	R	I	N	I	N	I
9	V	A	L	T	E	R	I	N	C	I	L
10	A	L	F	I	L	C	A	V	A	L	L
11	V	A	G	O	M	O	M	O	P	A	
12	S	M	O	T	A	T	A	T	O	M	B
13	S	O	R	O	S	N	I	M	A	M	T

Dificultat: molt difícil

Dificultat: mitjana

Som especialistes en atendre amics i
amigues invisibles, tions, tiones, reis
i reines de l'orient.

A VICREU HI
TROBARÀS
TOT ALLÒ
QUE ET POT
FER FALTA
PER A
L'HIVERN &
AQUESTES
FESTES

VICREU

Som jardineria intel·ligent
PAE d'Osona · Mas de la Mora 12F · Vic
T 93 889 33 52 · [@vicreu](#) · [vicreu.net](#)